

Protocol kindermishandeling en huiselijk geweld

Jaarlijks worden ruim 119.000 kinderen in Nederland verwaarloosd of mishandeld. Huiselijk geweld en kindermishandeling tasten de kern van een kind aan: het vertrouwen in zichzelf en het gevoel van veiligheid in de wereld. De gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen een leven lang zijn. Als school kunnen we te maken krijgen met leerlingen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Vanaf 1 juli 2013 is het voor elke organisatie die werkt met ouders en kinderen, een wettelijke verplichting om bij zorg de *Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling* toe te passen. Met het scheppen van een wettelijk kader is het voor alle sectoren die werken met ouders en kinderen duidelijk dat zij een aantal taken en verantwoordelijkheden hebben. Om de medewerkers bij te staan, is de aandachtsfunctionaris de contactpersoon binnen de organisatie.

Wat is de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling?

De meldcode is een stappenplan van vijf stappen, waarin wordt aangegeven hoe een beroepskracht behoort om te gaan bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

De vijf stappen zijn een leidraad bij zijn/haar besluit om al dan niet een melding te doen bij Veilig Thuis.

De organisatie heeft de wettelijke verplichting om een protocol te hebben waarin staat beschreven hoe zij met de meldcode werkt. In dit protocol hoort te beschreven zijn wie de beslissing neemt in stap 5, het wel/niet melden, en hoe er wordt omgegaan met gevoelige informatie.

Verder dient de organisatie te beschikken over een deskundig persoon op het gebied van huiselijk geweld/kindermishandeling. In de meeste gevallen zal deze persoon aandachtsfunctionaris worden genoemd, en zullen er binnen de organisatie een of meerdere aandachtsfunctionarissen zijn aangesteld.

De aandachtsfunctionaris ondersteunt de beroepskracht bij het nemen van de stappen van de meldcode. Bij enkele beroepsgroepen zal de aandachtsfunctionaris al bij de eerste stap aanwezig zijn, en de verdere stappen van de meldcode samen met de beroepskracht en de ouder(s) nemen. De meldcode is er in eerste instantie niet op gericht om de zorg bij Veilig Thuis te melden, maar is vooral bedoeld om de ouder op de hoogte te stellen, en te houden van de zorg die aanwezig is. De voorkeur gaat altijd uit om de ouder in een zo vroeg mogelijk stadium te motiveren in het accepteren van hulp bij de vastgestelde problemen. Lukt dit niet, dan moet de beroepskracht of de aandachtsfunctionaris in stap 5 de beslissing nemen wel of niet te melden bij Veilig Thuis.

Stappen Meldcode

Wie:

De leerkracht van school signaleert problemen omtrent huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Stap 1

In kaart brengen van signalen
Kindcheck

De leerkracht:

observeert
brengt de signalen in kaart
documenteert de signalen in Parnassys
bespreekt de zorg met betrokkenen
bespreekt de zorg met de intern begeleider /aandachtsfunctionaris

Intern begeleiders:

Xandra Oosterveer

Tineke van Kesteren

(aandachtsfunctionaris)

Collegiale consultaties bij:

CJG, schoolarts of leerplichtambtenaar

Verwijsindex: SISA

Stap 2

Collegiale consultatie
Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem)
Bij twijfel: letselskundige

De aandachtsfunctionaris/ ib-er:

doet collegiale consultatie
heeft contact met Veilig Thuis (anoniem)
geeft (indien van toepassing) signaal in verwijsindex
documenteert in Parnassys

Stap 3

Gesprek met cliënt/betrokkenen

De aandachtsfunctionaris samen met de

leerkracht:

heeft gesprek met de cliënt/betrokkenen
(kindgesprek/oudergesprek)
documenteert in Parnassys

Stap 4

Wegen van het geweld
Bij twijfel: altijd Veilig Thuis
Bespreken met betrokkenen

De aandachtsfunctionaris:

beoordeelt de risicotaxatie
heeft contact met Veilig Thuis
beslist over wel/niet melden
bespreekt de casus met de directeur van de school
documenteert in Parnassys

De intern begeleider/

aandachtsfunctionaris:

bespreekt dit met

betrokkenen

organiseert hulp

blijft kind, ouder, cliënt

volgen

documenteert in Parnassys

Stap 5A

Hulp organiseren
Bespreken

Stap 5B

Melden
Bespreken

De intern begeleider/

aandachtsfunctionaris:

bespreekt de melding met

betrokkenen

meldt bij Veilig Thuis

documenteert in Parnassys

registreert het aantal

meldingen bij Veilig Thuis

Omschrijving van de stappen 1 t/m 5

Stap 1

- In elke groep is de handleiding “Signaleren huiselijk geweld en kindermishandeling” aanwezig.
- De leerkracht signaleert.
- De leerkracht brengt de signalen in kaart door waarneembare feiten te noteren in Parnassys.
- Hiervoor gebruikt de leerkracht de volgende observatieinstrumenten: observatie in de groep, huisbezoek, telefonisch contact, interactie ouder/kind en oudergesprekken
- De leerkracht neemt, zo nodig, contact op met de intern begeleider/ aandachtfunctionaris.
- Kindcheck. Zijn er meerdere kinderen binnen het gezin? Lopen ook deze kinderen gevaar? (Zie bijlage Kindcheck)

Stap 2

- De leerkracht bespreekt de signalen met de intern begeleider/aandachtsfunctionaris.
- De intern begeleider/aandachtsfunctionaris neemt, zo nodig, contact op met de leerplechtambtenaar, een medewerker van het CJG of schoolarts/schoolverpleegkundige.
- Zo nodig neemt de intern begeleider/aandachtsfunctionaris, anoniem, contact op met Veilig Thuis en vraagt om advies.
- De intern begeleider/aandachtsfunctionaris geeft, zo nodig, een signaal af in SISA om te kijken of er al meerdere instanties een signaal hebben afgegeven over het gezin/ kind.
- Alle gesprekken worden door de intern begeleider/ aandachtfunctionaris gedocumenteerd in Parnassys.

Stap 3

- De intern begeleider/ aandachtfunctionaris samen met de betrokken leerkracht en/ of deskundige besluiten wie een gesprek met het kind gaat houden. Een informatief gesprek. (Zie “algemene tips” en “extra tips” voor het gesprek met kinderen en jongeren.)
- Het gesprek met het kind wordt gehouden en gedocumenteerd. In Parnassys gehangen.
- Het gesprek met de ouders wordt gehouden en gedocumenteerd. (Zie gespreksvoering met ouder(s)) In Parnassys gehangen.

Stap 4

- De leerkracht/ intern begeleider en de deskundige beoordelen de risicotaxatie. (Balansmodel/ Lirik)
- Bij twijfel kan Veilig Thuis worden geraadpleegd.
- Bij de beoordeling wordt de directeur van de school betrokken. Zij is eindverantwoordelijke.
- Er wordt een beslissing genomen om wel/ niet te melden.
- Ouders worden geïnformeerd over de beslissing.

Stap 5

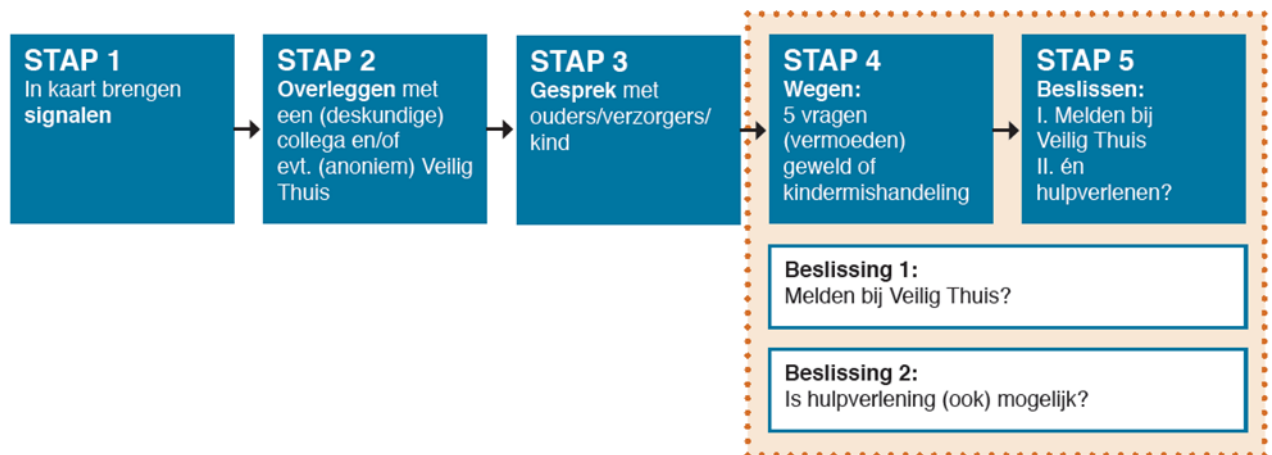
A. Bij geen melding

- Ouders geven aan dat zij hulp van deskundigen willen aanvaarden. De hulp wordt via een medewerker CJG georganiseerd.
- De intern begeleider/aandachtsfunctionaris houdt contact over de hulp aan het gezin.
- De leerkracht houdt de signalen bij in Parnassys.

B. Bij melding

- Aan de ouders wordt meegedeeld dat er een melding zal worden gedaan bij Veilig Thuis. Dit gesprek wordt gedocumenteerd en in Parnassys vastgelegd.

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. Er wordt een afwegingskader in opgenomen, waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de hulpverlening van de school hierin betrokken.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

Verplichting organisatie

Verantwoordelijkheid

In de meldcode is vastgelegd wie er binnen de organisatie de 5 stappen doorloopt.

Hoe gaat de organisatie om met vertrouwelijke informatie?

Vertrouwelijke informatie wordt alleen doorgegeven/besproken met andere organisaties als ouders hiervan op de hoogte zijn gebracht en hun toestemming hebben verleend om de gegevens uit te wisselen. Hierop zijn bepaalde uitzonderingen van toepassing. (Zie verder eengerelateerd geweld/ meisjesbesnijdenis.) Ook bij acuut gevaar voor cliënt (kind) of medewerker van de organisatie, mag contact worden opgenomen met Veilig Thuis voor advies.

Hoe wordt er binnen de meldcode gedocumenteerd?

Zie stap 1 t/m 5.

Instructie gebruik Kindcheck

De kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de meldcode**.

De kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte meldcode vallen.

De kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de professional zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De kindcheck geldt als een professional meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de professional zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de kindcheck;
- De kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heb je twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloop je de stappen van de meldcode. Je legt eerst vast door welke signalen bij de ouder je twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volg je de verdere stappen van de meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigt plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare

situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein. Kindcentrum Ontdekrijk raadpleegt hiervoor de schoolarts.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

Verwijsindex risicjongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicjongeren (SISA) . Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.